

POPERA GA GÁRATAANEWA
 YEXMAGÜXŪ GA
 YAXŌGÜXŪTANÜWA NAMUXŪ GA
 PAURU

Pauru rü nüxŭ narümoxë ga yema yaxögüxŭ ga Gárataaneärü ãnegüwa yexmagüxŭ

¹⁻² Pa Toeneëgü i Yaxögüxŭ i Gárataaneärü ãnegüwa Ngëxmagüxŭx, choma i Pauru rü namaã i guxŭma i taeneëgü i nuã chauxŭtawa ngëxmagüxŭ nixŭ i pexcèx tanaxümatüxŭ i ñãã popera. Rü choxŭ nixŭ ga namugüxŭ ga Ngechuchu ya Cristu rü Tanatü ya Tupana. Rü aixcüma tama duŭxŭgü nixŭ ga choxŭ unetagüxŭ na chanaxüxcèx i ñãã Tupanaärü puracü. Natürü Tanatü ya Tupana ga Ngechuchxŭ írüdaxëécü rü nümatam ya Ngechuchu ya Cristu nixŭ ga choxŭ naxunetagüxŭ. ³ Rü chanaxwèx i Tanatü ya Tupana rü tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraãcü pexŭ narüngŭxëë rü pexŭ nataãëxëë. ⁴ Rü nüma ga tórü Cori ya Ngechuchu rü nügü inaxã na tórü pecaducèx nayuxŭcèx na nüxna tüxŭ ínanguxŭxëëxŭcèx i guxŭma i ñoma i naãneärü chixexŭ. Rü yemaãcü nanaxü, yerü yema nixŭ ga Tanatü ya Tupanaärü ngúchaŭ. ⁵ Namexëchi ya Tupana i guxŭguma! Rü ngëmaãcü yíi.

Nataxuma i to i ore i tüxŭ maxëxëëxŭ

⁶ Rü yema na Cristuaxŭ pengechaŭtümüügüxcèx nixŭ ga pexna naxuxŭ ya Tupana na penayaxuxŭcèx i maxŭ i taguma gúxŭ. Rü ñuxma rü poraãcü chabaixächiaë, erü paxaxüchi ipenaxügü na Tupanana pixŭgachixŭ, na

nawe perūxīxūcèx i to i nguxēētae i nagu perūxīnūēgu rü pexū maxēxēēxū. ⁷ Natürü tama aixcūma nangēxma i to i nguxēētae i nawa nayaxuxū i maxū i taguma gúxū. Natürü nangēxma i ñuxre i duūxūgü i pexū naguxchaxēēchaūxū, rü nanaxüchicüügüchaū i ngēma nguxēētae i mexū ga pemaã nüxū chixuxū ga Cristuchiga. ⁸ Rü toma rü marü pexna tanaxã ga yema nguxēētae i aixcūma ixīxū i Ngechuchuchiga. Rü ngēxguma chi texé pexū ngúexēēgu i to i nguxēētae, rü name nixī i noxtacūma Tupana tüxū napoxcu. Rü woo choma chixīgu, rü éxna tacü rü Tupanaärü orearü ngeruū i daxūcūāx yixīgu i pexū nguxēēxū i to i nguxēētae, rü name nixī i noxtacūma Tupana tüxū napoxcu. ⁹ Rü ñuxma rü wena pemaã nüxū chixu ga yema noxri pemaã nüxū chixuxū. Rü ngēxguma chi texé pexū ngúexēēgu i wüxi i to i nguxēētae i tama yema noxri peyaxuxürüü ixīxū, rü name nixī i noxtacūma Tupana tüxū napoxcu. ¹⁰ Rü tama chomaã na petaãēgüxūcèx nixī i ngēma ñachaxū. Erü tama naxcèx chadau na duūxūgü chomaã taãēgüxū, natürü Tupana chomaã taãēxūcèx nixī i chadauxū. Erü ngēxguma chi duūxūgüxūxicatama chataãēxēēchaūgu, rü tãu chima Cristuarü puracütanüxū chixī.

Ñuxãcü Pauruxū nayaxu ga Tupana na norü puracüwa namuãxūcèx

¹¹ Natürü, Pa Chaueneēgüx, chanaxwèxe i nüxū pecuèx na ñaã ore i mexū i nüxū chixuxū, rü tama duūxūgüãēwa yīxū na ne naxūxū. ¹² Yerü tama wüxi ga duūxūxūtawa naxcèx changux. Natürü Ngechuchu ya Cristutama nixī ga choxū nüxū cuèxēēcü. ¹³ Pema rü marü nüxū pexīnūēchiga na ñuxãcü chamaxūxū ga ũpa ga yexguma

Yudíugücümagu chixūxgu. Rū nūxū pexīnūēchiga na ñuxācū porācū nawe chingēchigūxū ga guxūma ga Tupanaārū duūxūgū ga yaxōgūxū rū ñuxācū chixri namaā na chaxūpetūxū na yemaācū nūxū nūxū charūxoxēēxūcèx ga yema na Ngechuchuaxū yaxōgūāxū. ¹⁴ Rū muxūma ga chautanūxūgū ga Yudíugū ga chorū nayaāxgūraūxūārū yexera nagu chixū ga yema Yudíugücūma. Yerū norū yexera meāma chayanguxēē ga nacūmagū ga nuxcūmaūgūxū ga chorū oxigū nagu īxū. ¹⁵⁻¹⁶ Natürū yexguma tautama chabuxgu, rū woetama Tupana choxū naxuneta na choxū namuxūcèx na chanaxūxūcèx i norū puracū. Rū nūma rū chauxcèx naca na noxrū chixīxūcèx yerū porācū choxū nangechaū. Rū yexguma Tupana naxwèxegu, rū choxū nūxū nacuèxēē ga Nane ya Cristu. Rū yemaācū nanaxū na ngēma duūxūgū i tama Yudíugū ixīgūxūmaā nūxū chixuxūcèx na ñuxācū Ngechuchugagu tūxū nangēxmaxū i maxū i taguma gūxū. Rū yexguma yemaācū Tupana choxū nūxū cuèxēēgu ga Nane, rū taxúenama chayaca. ¹⁷ Rū bai ga Yerucharēūwa na chaxūxū na nūxna chayaçaxūcèx ga yema togū ga ngúexūgū ga nūxīra Tupana imugūxū. Natürū ga choma rū yexgumatama Arábíaanewa chaxū. Rū yemawena, rū Damacuarū ñānecèx chataegu. ¹⁸ Rū tomaēxpūx ga taunecūguwena rū dūxwa Yerucharēūwa chaxū na Pedruxū chacuáxūcèx. Rū 15 ga ngunexūtama naxūtawa chayexma. ¹⁹ Rū yéma nūxū chadau ta ga Chaūtiágu ga tórū Cori naēneē. Natürū taxuūma ga togū ga ngúexūgū ga tórū Cori imugūxūxū chadau. ²⁰ Rū Tupana choxū nadau na aixcūma yīxū i ngēma ore i ñuxma pexcèx chaxūmatūxū. ²¹ Rū yemawena, rū Chíríiaanewa rū Chíríchiaanewa chaxū. ²² Natürū yema taeneēgū

ga Cristuaxú yaxōgūxū ga Yudéanewa yexmagūxū, rü taguma choxūxūchi nadaugü. ²³ Rü yema nüxū naxīnūēxū ga chauchiga rü ñaāxīcatama nixī:

“Rü ngēma Pauru ga ūpa tawe ingēchigūxū, rü ñuxma rü duūxūgūmaā nüxū nixu i Tupanaārü ore i mexū, rü namaā nayaxucūxē na Cristuaxú yaxōgūāxūcèx. Rü ngēmaācū nanaxū i ñuxma rü woo ga noxri rü in-ayanaxōēēchaū ga yema ore”, ñaxū. Rü yexicatama nixī ga chauchiga ga nüxū naxīnūēxū. ²⁴ Rü yexguma ga yema duūxūgū rü Tupanaxū nicuēxūūgū nagagu ga yema Tupana chomaā üxū.

2

Yema togü ga ngúexūgü ga Tupana imugūxū rü meā Pauruxū nayauxgü

¹ Rü 14 ga taunecüwena rü wenaxārü Yerucharéüwa chaxū namaā ga Bernabé. Rü Titu rü ta íchayaga. ² Rü yéma chaxū yerü Tupana choxū nüxū nacuēxēē ga na nanaxwèxexū na yéma chaxūxū. Rü yéma Yerucharéüwa, rü yema yaxōgūxūārü ãēxgacügūmaāxīcatama changutaquēxe. Rü meāma namaā nüxū chixu ga nachiga ga yema Tupanaārü ore i mexū ga nüxna chaxāxū ga yema duūxūgü i tama Yudíugü ixīgūxū. Rü yemaācū meāma namaā nüxū chixu na ñuxācū na yīxū ga chorü nguxēētae, yerü tama chanaxwèxe na yixcūra rü choxū nüxū naxoexū rü ngēmaācū natücèxmamare na yīxū i ngēma puracü i chaxūxū. ³ Rü yema yaxōgūxū, rü nūmagü rü ta norü me nixī ga yema chorü nguxēētae. Rü yemacèx rü woo tama Yudíu na yīxū ga Titu rü taguma na ínawiechèxmüpéxechiraūxū, natürü yema ãēxgacügü rü tama

nanamu na ínawiechèxmüpéxechiraũxũcèx. ⁴ Natürü aixcüma nixĩ ga ñuxre ga taeneëgüneta ixĩgũxũ ga bexmare tatanügu nachocuxũ. Rũ yemagũ nixĩ ga naxwèxegũxũ na inawiũchèxmüpéxechiraũxũ i ngẽma yaxögũxũ i tama Yudíugũ ixĩgũxũ. Rũ ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũgũ ixĩgũxũ, rũ yema taeneëgüneta rũ bexma tatanügu nachocu na tũxũ nangugũgũxũcèx na ñuxácü Cristu nüxna tũxũ ínguxũxèxũ ga yema mugũ ga Moĩché ümatũxũ. Yerũ nümagũ nanaxwèxegũ na wenaxãrũ nagu ixĩxũ ga yema mugũ ga guxchaxũ ga Moĩché ümatũxũ. ⁵ Natürü bai ga írarũwa naga na taxĩnüèxũ ga yema duũxũgũ. Yerũ tama tanaxwèxegũ na texé pexũ naxüchicüũxũ i ngẽma ore i mexũ i aixcüma ixĩxũ i tamaã nüxũ ixuxũ i ñuxácü tũxũ na nangëxmaxũ i maxũ i taguma gúxũ ega Cristuaxũ yaxögũgu. ⁶ Natürü yexguma yema yaxögũxũãrũ ãëxgacügũ ga Yerucharéũwa yexmagũxũ nüxũ ínüëgu ga ñuxácü na yĩxũ ga chorũ nguxèëtae, rũ namaã nataãëgũ rũ taxuũma ga tacü ga togũ ga mugũ choxna naxãgũ na namaã changúexèëtaexũcèx. Natürü tama yema na ãëxgacügũ yixĩgũxũgu charũxĩnü, erũ nüxũ chacuèx na Tupanapéxewa rũ guxãma na wüxiguxũ. ⁷ Natürü nümagũ ga yema ãëxgacügũ, rũ nüxũ nicuèxãchigũ na choxũ yĩxũ ga namuxũ ga Tupana na yema duũxũgũ ga tama Yudíugũ ixĩgũxũmaã nüxũ chixuxũcèx ga norũ ore i mexũ, yexgumarũũ ga Pedruxũ na namuxũrũũ ga Tupana na Yudíugũmaã nüxũ yaxuxũcèx ga yema ore. ⁸ Rũ gumatama Tupana ga Pedruxũ mucü na Yudíugũmaã nüxũ na yaxuxũ ga ore i mexũ, rũ gumatama Tupana nixĩ ga choxũ mucü na yema duũxũgũ ga tama

Yudíugü ixíngüxũmaã nüxũ chixuxũcèx ga yema ore. ⁹ Rü yemacèx ga Chaũtiágu rü Pedru rü Cuáú ga yaxõgüxũãrũ ãëxgacügü, rü nüxũ nicuèxãchigü na choxũ naxunetaxũ ga Tupana na chanaxüxũcèx i ngẽma puracü. Rü yemacèx ga yema ãëxgacügü, rü toméx niyauxãchigü ga choma rü Bernabé na toxũ nüxũ nadauxëëgüxũcèx na aixcũma namücügü tixíngüxũ i ngẽma puracüwa. Rü nümagü rü ta norü me nixĩ na ngẽma duũxügü i tama Yudíugü ixíngüxũtanüwa na tanaxüxũ i Tupanaãrũ puracü rü nümagü i Yudíugütanüwa. ¹⁰ Rü toxna naxcèx naca na nüxũ tarüngüxëëgüxũcèx ga yema yaxõgüxũ ga ngearü dïëruãxgüxũ. Rü yexicatama nixĩ ga toxna nüxũ nacuèxãchixëëxũ. Rü choma rü ta ngẽmatama nixĩ i guxüguma woetama meãma chaxüxũ.

Pauru rü Aũtioquíawa Pedruxũ naxucuxë

¹¹ Natürü yixcũra ga yexguma Aũtioquíawa naxüxgu ga Pedru, rü noxtacũma nüxũ nüxũ chaxĩnũxëë, yerü tama aixcũma name ga yema naxüxũ namaã ga yema yaxõgüxũ ga tama Yudíugü ixíngüxũ. ¹² Yerü noxri rü yema duũxügü ga tama Yudíugü ixíngüxũmaã nachibü ga Pedru. Natürü yexguma yéma nangugügu ga ñuxre ga Yudíugü ga yaxõgüxũ ga Chaũtiágu yéma mugüxũ, rü Pedru rü marü tama yema duũxügü ga tama Yudíugü ga yéma ngugüxũ ga nagu íxũ ga yema nacũma na Tupanacèx ínawiehèxmüpéxechiraũgüxũ. ¹³ Rü yema togü ga Yudíugü ga yaxõgüxũ, rü yexguma nüxũ nadaugügu ga yema Pedru üxũ, rü nümagü rü ta nanaxügü ga yema chixexũ rü naxcèx nawoeguchaũ ga yema nuxcũmaũgüxũ ga nacümagü. Rü düxwa ga Bernabé rü ta natanügu naxã ga yema chixexũ ügüxũ. ¹⁴ Natürü

yexguma nüxũ chadèuxgu na tama Tupanaãrũ ore i mexũ tüxũ nguxẽẽxũácüma na namaxẽxũ ga yema yatügü, rü guxũ ga yaxõgüxũpéxewa Pedruxũ nüxũ chaxĩnüxẽẽ. Rü ñacharügü nüxũ:

“Rü dücax i cuma na Yudfuchiréx quiĩxũ, cuma rü tama aixcüma Yudfugücümüagu quixũ. ¿Rü ñuxãcü i ñuxma i cunamuxũ na Yudfugücümüagu naxĩxũ i ngẽma duĩxũgü i tama Yudfugü ixĩgüxũ?” ñacharügü nüxũ.

Yudfugü rü woo ngẽma duĩxũgü i tama Yudfugü ixĩgüxũ rü norü õgagu nixĩ i nayauxgüãxũ i maxũ i taguma gúxũ

¹⁵ Rü pemaã nüxũ chixu rü toma rü aixcüma torü bucümatama Yudfugü tixĩgü rü Tupanaxũ tacuèxgü. Rü ngẽmaãcü tama duĩxũgü i tama Tupanaxũ cuèxgüxũ tixĩgü. ¹⁶ Rü nüxũ tacuèxgü rü yema nuxcümaũgüxũ ga mugü ga Moĩché ümatüxũ rü tama tüxũ nimexẽẽ i Tupanapéxewa, erü taxucürüwama texé aixcüma naga taxĩnüẽ i ngẽma mugü. Natürü i ñuxma rü Tupana tüxũ nadau na imexũ ega Ngechuchu ya Cristuaxũ yaxõgügu. Rü yemacèx ga toma rü ta Ngechuchu ya Cristuaxũ tayaxõgü na torü õgagu Tupana toxũ nadauxũ na timexũ. Erü nüxũ tacuèxgü rü tama ngẽma mugü-gagu nixĩ na Tupanapéxewa tamexũ ya wüxie, erü taxucürüwama texé aixcüma naga taxĩnü i ngẽma mugü na ngẽmaãcü Tupanapéxewa tamexüçèx. ¹⁷ Rü ñuxma i yixema rü Cristuaxũ tayaxõgü, rü ngẽmacèx nixĩ i Tupanapéxewa imexũ. Natürü ngẽxguma chi wüxi i ngunexügu rü yixema nagu rüxĩnüëgu rü mugügu na ixĩxũgagu yixĩgu na Tupanapéxewa imexũ, rü maneca tá

nagu tarüxĩnüë na Cristu tüxũ pecaduãxẽxũ. Natürü dü-cax, rü tama ngẽmaãcü nixĩ erü Cristu rü tagutáma texéxũ napecaduãxẽ. ¹⁸ Choma rü marü nüxũ charüxo na nagu charüxĩnüxũ na mugügu chixũügagu Tupanapéxewa chamexũ. Natürü ngëxguma chi wenaxãrü naxcèx chataegugu i ngẽma nuxcümaũgüxũ i mugü rü chi nüxũ charüxoxgu na Cristuaxũ chayaxõxũ, rü chi aixcüma wüxi i pecaduáxũ chixĩ. ¹⁹ Yerü yexguma yema mugüwa changuxgu, rü düxwa nüxũ chicuèxãchi na tama yanguxũ ga yema mugü na choxũ namexẽxũ Tupanapéxewa. Yerü taxucürüwama aixcüma naga chaxĩnü ga guxũma ga yema mugü. Rü ngẽmacèx i ñuxma rü Cristu-axũ chayaxõ na Tupanapéxewa chamexücèx rü naxcèx-icatama chamaxũxücèx. Rü Cristu rü curuchagu nayu na iyanaxoxücèx ga nuxcümaũxũ ga chorü maxũ ga choxũ yexmaxũ ga yexguma yema mugügu chixũxgu. ²⁰ Rü ñuxma rü marü tama chaugümaãtama ichacuèx, natürü Cristu nixĩ ya chomaã icuácü erü chowa namaxũ. Rü ñuxma rü Tupana Nane ya Cristuaxũ chayaxõcüma nixĩ i chamaxũxũ i ñoma i naãnewa. Rü nüma nixĩ ga choxũ nangechaũxũ, rü nügü inaxãxũ na chauxcèx nayuxücèx. ²¹ Rü tama nüxũ chaxoxchaũ i ngẽma mexũ ga Tupana taxcèx üxũ ga yexguma nayuxgu ga Cristu. Yerü yexguma chi yema mugügu ixĩũgagu Tupanapéxewa imexgu, rü natücèxmamare chi nixĩ ga na nayuxũ ga Cristu.

3

Ñuxma rü tama ngẽma mugügu taxĩ erü marü Cristu-axũ tayaxõgü

¹ Pa Chaueneēgü i Gárataanecŭāx, pema rü pengēāēgūmare. Rü yexguma petanüwa tayexmagügu rü meāma guxāpéxewa pemaā nüxŭ tixu rü pexcèx tanangoxēē na ñuxācü curuchagu taxcèx nayuxŭ ga Ngechuchu ya Cristu. ¿Rü texé pexŭ tawomüxēē i ñuxma na tama naga pexĩnüēxŭcèx i ngēma ore i aixcūma ixŭxŭ ga pemaā nüxŭ tixuxŭ? ² Rü wüxi i orecèx pexna chaca, rü ¿ñuxācü yīxŭ ga penayaxuxŭ ga Tupanaāē i Üünexŭ? ¿Éxna pexcèx rü yema mugü na pinguxēēgüxŭgagu yīxŭ ga penayaxuxŭ, rü éxna ngēma ore i mexŭ ga nüxŭ pexĩnüēxŭ rü pixōgüxŭgagu yīxŭ? ³ Pema rü pengēāēgūmare rü poraācü ípetüe. Noxri rü Cristuaxŭ peyaxōgü yerü Tupanaāē i Üünexŭ pewa napuracü. ¿Rü ñuxācü i ñuxma i nagu perüxĩnüēxŭ na wenaxarü naxcèx pewoeguxŭ i ngema nuxcūmaxŭxŭ i mugü i taguma maxŭ pexna āxŭ? ⁴ Pema rü poraācü Tupana pexŭ narüngŭxēē. Rü chierü tama natücèxmamare yixŭgu ga yema, erü taxucürüwa natücèxmamare nixŭ. ⁵ Rü yexguma Tupana pexna namuxgu ga Naāē i Üünexŭ rü petanüwa naxüāgu ga taxŭ ga mexŭgü ga norü poramaā naxüxŭ, rü ¿tacügagu nixŭ ga naxüāxŭ ga yema? ¿Pexcèx rü mugü na pinguxēēxŭgagu yīxŭ ga Tupana naxüxŭ ga yema? Tama yemagagu nixŭ. Tupana rü petanüwa nanaxü ga yema taxŭ ga mexŭgü yerü nüxŭ peyaxogü ga norü ore ga nüxŭ pexĩnüēxŭ. ⁶ Rü dücax, pemaā nüxŭ chixu rü name nixŭ i nuxcūmañcü ga torü oxi ga Abráŭrŭü pixŭgü. Yerü Abráŭ rü Tupanaāxŭ nayaxō, rü yemacèx Tupana nüxŭ nadau ga na namexŭ. ⁷ Rü ngēmawa nüxŭ pedau rü ngēma duñxŭgü i Tupanaāxŭ yaxōgüxŭ nixŭ i aixcūma

Abráŭtanüxŭ i xīgüxŭ i Tupanapéxewa. ⁸ Rü Tupanaärü ore i ümatüxŭwa rü nüxŭ nixu na ñuxácü Tupanapéxewa tá na yamexŭ i ngēma duüxŭgü i yaxōgüxŭ i woo tama Yudífügü i xīgüxŭ. Rü yemaácü nüxŭ nixu naxŭpa ga na nangupetüxŭ. Yerü Tupana rü nuxcümamatama Abráŭmaã nüxŭ nixu ga ñãã ore i mexŭ i ñaxŭ:

“Rü cugagu tá nüxŭ charüngŭxēē i guxŭma i nachiŭñanecŭĀx i duüxŭgü”,

ñaxŭ. Rü yemaácü nüxŭ tacuèx rü Cristu rü Abráŭ-
taa na yīxŭ. ⁹ Rü ngēmacèx i ñuxma rü Tupana
nanayaxu i guxŭma i duüxŭgü i yaxōgüxŭ, yexgumarŭŭ
ga Abráŭ ga yaxōcüxŭ na nayaxuxŭrŭŭ. ¹⁰ Natürü chix-
exŭwa nangēxmagü i guxŭma i ngēma duüxŭgü i nagu
rŭxīnŭēxŭ na mugü yanguxēēgüxŭgagu Tupanapéxewa
yamexŭ. Erü Tupanaärü ore i ümatüxŭwa rü ñanagürü:

“Rü guxŭma i duüxŭgü i tama aixcüma yanguxēēgüxŭ i
guxŭma i ngēma mugü i ümatüxŭ, rü chixexŭwa
nangēxmagü”,

ñanagürü. Erü nüxŭ tacuèxgü na taxucürüwama aix-
cüma texé yanguxēēxŭ i guxŭma i ngēma mugü. ¹¹ Rü
ngēmaácü meãma nangox na tama ngēma mugü tin-
guxēēxŭcèx yīxŭ na texé Tupanapéxewa mexŭ. Erü
Tupanaärü ore i ümatüxŭwa rü ñanagürü:

“Rü yíxema tümaärü ògagu Tupanapéxewa mexē, rü yíx-
ema tá tixī ya aixcüma tüxŭ nangēxmaxē i maxŭ i
taguma güxŭ”,

ñanagürü. ¹² Natürü ngēxguma nagu rŭxīnŭēgu na mugü
inguxēēxŭcèx yīxŭ na Tupanapéxewa imexŭ, rü tax-
ucèx chima tüxcüŭ tayaxōgü. Erü Tupanaärü orewa rü
ngēmachiga naxümatü, rü ñanagürü:

“Rü yíxema aixcüma meãma yanguxêxê i guxüma i mugü, rü ngëmagagu tá tüxü nangëxma i tümaãrü maxü”,

ñanagürü. Natürü ngëma mugü rü düxwa chixexüwa tüxü naga erü taxucürüwama texé aixcüma meã tayan-guxêê. ¹³ Natürü ga Cristu rü nawa tüxü ínanguxüxêê ga yema mugü ga chixexüwa tüxü yexmagüxêêxü. Rü taxcèx nixĩ ga chixexüwa nayexmaxü ga yexguma curuchagu nayuxgu. Erü Tupanaãrü ore i ümatüxüwa, rü ñanagürü:

“Rü guxãma ya yíxema wüxi i naíwa tüxü natuxêêgüãcüma yúxe, rü chixexüwa tangëxma”, ñanagürü. ¹⁴ Rü yemaãcü curuchagu nayu ga Ngechuchu ya Cristu na nüxü nangüxêêxücèx i guxüma i ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixígüxü, yema Tupana Abráümaã ixunetaxürüü. Rü taxcèx rü ta nayu ga Cristu na yíxema rü ta nüxü yaxõgüxücèx rü nayauxgüxücèx i Tupanaãê i Üünexü i tamaã inaxunetaxü.

Tupanaãrü uneta rü ngëma mugüarü yexera name

¹⁵ Pa Chaueneëgüx, ñuxma rü tá pemaã nüxü chixu i wüxi i cuèxruü na ñuxãcü duüxügü tacü nügümaã mexêêxü. Rü dücax, ngëxguma chi wüxi ya yatü rü texémaã tacücèx inaxunetagu rü chi wüxi i poperagu meã naxümatüãgu i ngëma, rü taxucürüwa texé itayanaxoxêê rü éxna tanaxüchicüü i ngëma norü uneta. ¹⁶ Rü dücax, rü yexgumarüütama nixĩ ga nangupetüxü ga yexguma Tupana rü Abráümaã rü Abráütaamaã inaxunetagu. Rü Tupanaãrü ore i ümatüxüwa rü tama “Abráütaagü” ñanagürü, yerü tama muxüma ga duüxügüchiga nidexa. Natürü yema ore rü “Abráütaa” ñanagürümare, yerü wüxitama ga duüxüchiga nixĩ ga yadexaxü. Rü yema rü

Cristuchiga nixī. ¹⁷ Rū ngēmaācū pemaã chanangoxēē na Tupana rū Abráũmaã namexēēāxũ rū namaã inaxunetaxũ na Cristugagu tá yīxũ i duũxũgũxũ nangũxēēxũ. Rū ngēmacèx i ñuxma rū yema Moĩché ūmatũxũ ga mugũ ga 430 ga taunecū yema unetawena íngxũ, rū taxucūrũwama inayanaxoxēē ga yema Tupanaārũ uneta ga nũxĩra Abráũmaã nũxũ yaxuxũ. Rū ngēmacèx i ñuxma rū ta napora i ngēma uneta. ¹⁸ Rū ngēxguma chi mugũ íngxũgũxũgũgagu yixĩgu na Tupana tũxũ rüngxũxēēxũ, rū natücèxmamare chi nixī ga yema Tupanaārũ uneta ga nũxĩra Abráũmaã nũxũ yaxuxũ. Natürũ aixcũma nixī na ngetaniãcũma Abráũxũ nangũxēēxũ ga Tupana, yerũ yemaãcũ marũ namaã inaxuneta. ¹⁹ Rū ñuxma rū ŷtaçũwa namexũ ga yema mugũ ga Moĩché ūmatũxũ? Rū dũcax, Tupana rū marũ Abráũmaã inaxunetaguwena nixī ga duũxũgũna naxããxũ ga yema mugũ, na yemaãcũ duũxũgũxũ nũxũ nadauxēēxũcèx na ñuxãcũ poraãcũ pecadu naxüexũ. Rū yemaãcũ nixī ñuxmata ínangu ga guma Abráũtaa ya Cristu. Rū gumachiga nixī ga Abráũmaã inaxunetaxũ ga Tupana ga noxrix. Rū yexguma ínanguxgu ga yema mugũ, rū Tupana rū daxũcũāx ga norũ orearũ ngeruũgũmaãxĩra nũxũ nixu. Rū yemagũ nixī ga nũxĩ Moĩchémaã nũxũ ixugũxũ, rū nũma ga Moĩché rū duũxũgũmaã nũxũ nixu. ²⁰ Natürũ yexguma Tupana Abráũmaã ixunetagu, rū nümaxũchima ga Tupana nixī ga Abráũmaã nũxũ yaxuxũ ga yema norũ uneta. Rū tama togũmaãxĩra nũxũ nixu na yemagũ nũxĩ Abráũmaã nũxũ ixugũexũcèx.

Tacücèx duũxũgũna nanaxã ga Tupana ga yema mugũ

²¹ ¿Rü ñuxũ ñapegũxũ i ñuxmax? ¿Pexcèx éxna rü yema Moiché umatũxũ ga mugũ rü inayanaxoxẽẽ i Tupanaãrũ unetagũ? Rü dücax, tama ngẽmaãcü nixĩ. Yerũ yexguma chi naporagu ga yema mugũ na tũxna naxããxũ i maxũ i taguma gũxũ, rü chi Tupanapéxewa time i ngẽxguma meãma yanguxẽẽgu. ²² Natürũ tama ngẽmaãcü nixĩ. Erũ Tupanaãrũ ore i umatũxũwa nüxũ tadau na guxũma i duũxũgũ rü pecadutũũwa nangẽxmagũxũ. Rü ngẽmacèx i ñuxma rü yíxema Ngechuchu ya Cristuaxũ yaxõgũxexicatama tixĩ ya nayauxgũxe i ngẽma maxũ i aixcũma mexũ i Tupana tamaã ixunetaxũ. ²³ Rü yexguma tauta ínan-guxgu ga Cristu na nüxũ yaxõgũxũcèx, rü mugütũũwa tayexmagũ rü tamaã inacuèx. Rü yemaãcü tixĩgũ rü ñuxmata Tupana taxcèx nangoxẽẽ ga Ngechuchu ya Cristu na nüxũ yaxõgũxũcèx. ²⁴ Rü yemaãcü ga yema mugũ rü tamaã inacuèx ñuxmata Cristuxũtawa tũxũ nagagũ na nüxũ yaxõgũxũcèx rü ngẽmaãcü Tupanapéxewa imexũcèx. ²⁵ Natürũ i ñuxma na marũ núma nanguxũ ya Cristu na nüxũ yaxõgũxũcèx, rü marũ tama ngẽma mugütũũwa tangẽxmagũ. Rü ñuxma rü marũ taxucèxma tũxcũũ tamaã inacuèx i ngẽma mugũ. ²⁶ Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuaxũ peyaxõgũxũ, rü Tupanaxãcügũ pixĩgũ i guxãma i pemax. ²⁷ Rü ñuxma na Cristuégagu ípebaiũxũ, rü Cristuarũ pixĩgũ rü núma rü pemaã inacuèx na naxrũũ pixĩgũxũcèx. ²⁸ Rü ñuxma rü Tupanapéxewa rü nüetama nixĩ ega woo Yudfũgũ pixĩgũgu rü éxna tama. Rü nüetama ega woo wũxi i coriarũ duũxũgũ pixĩgũgu rü éxna taxúxearũ duũxũgũ pixĩgũgu. Rü nüetama ega woo

piyatügu rü éxna pingexgu. Erü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarü duũxũgü na pixĩgũxũ, rü wũxitama i duũxũ pixĩgü i guxãma i pemax. ²⁹ Rü ñuxma na Cristuarü pixĩgũxũ, rü ngẽmacèx waxi nixĩ na aixcũma Abráũtaagü pixĩgũxũ. Rü ngẽmacèx i pema rü tá ta penayaxu i guxũma ga yema Abráũmaã inaxunetaxũ ga Tupana.

4

¹ Rü dücax, ngẽxguma wũxi i buxũ yunatügu, rü ngẽma buxũ rü tama ngẽxgumatama nanayaxu i nanatüarü ngẽmaxũgü. Rü woo guxũma i nanatüarü ngẽmaxũãrũ yora yixĩgu, natürü ngẽxũrũxũ i nanatüarü puracũtanũxũrũũmare nixĩ ñuxmata nayèx. ² Rü ngẽmacèx nangẽxma i ngẽma buxũãrũ dauruũ i namaã icuáxũ rü nüxũ nüxna dauxũ i ngẽma nanatüarü ngẽmaxũgü ñuxmata nawa nangu ya yima tauncü ya noxri nanatü nagu unetacü na ngẽma buxũ rü nügũmaã inacuáxũcèx. ³ Rü yexgumarũũ nixĩ ga tamaã nangupetũxũ ga noxrix. Yerü yexguma tauta Cristuxũ icuèxgu, rü natũũwa tayexmagü ga yema naãègü i chixexũgü i ñoma i naãnemaã icuèxgũxũ. ⁴ Natürü yexguma nawa nanguxgu ga yema ngunexũ ga inaxunetaxũ ga Tupana, rü núma nanamu ga Nane. Rü duũxũgürũũ wũxi ga ngewa nabu ga guma Nane. Rü yema Moĩché ümatũxũ ga mugütũũwa nayexma ga yexguma nabuxgu. ⁵ Rü yemaãcü núma nangu ga Tupana Nane na tũxũ ñanguxũẽẽxũcèx i guxãma i yixema ga noxri mugütũũwa na iyexmagũxũ. Rü yemaãcü tũxũ narüngũxẽẽ ga nüma ga Tupana Nane na Nanatü ya Tupanamaã tũxũ yaxuxũcèx na aixcũma naxãcügũxũchi ixĩgũxũ. ⁶ Rü Tupana pexna nanamu ga Naã i Üünexũ na pexũ nüxũ nadauxẽẽxũcèx na aixcũma naxãcügũxũchi

pixīgüxũ. Rũ ngẽmacèx i ñuxma rũ marũ name i “Pa Chaunatũx”, ñaperũgũ nüxũ ya Tupana. ⁷ Rũ ngẽmacèx i ñuxma rũ Tupanaxãcũxũchi quixĩ, rũ tama wũxi i norũ duũxũmare quixĩ. Rũ ñuxma na naxãcũxũchi quiĩxũ, rũ norũ ngúchaũ nixĩ na cuxna naxããxũ i guxũma i tacũ i noxrũ ixĩxũ.

Pauru rũ yema yaxõgũxũcèx naxoegaãẽ

⁸ Rũ ũpa ga yexguma tauta Tupanaxũ pecuèxgu, rũ perũ tupananetagũtũũwa peyexmagũ rũ nüxũ picuèxũgũ ga yema tama aixcũma Tupana ixĩgũxũ. ⁹ Natũrũ i ñuxma na Tupanaxũ pecuáxũ rũ nũma rũ na pexũ nacuáxũ, rũ tũxçũũ wena naxcèx pewoeguchaũ i ngẽma naãẽgũ i chixexũgũ i ñoma i naãnemaã icuèxgũxũ? ¿Rũ tũxçũũ penaxwèxe na wena natũũwa pegũ pengẽxmagũxẽẽxũ i ngẽma naãẽgũ i tama aixcũma poraexũ i natucèxmamare ixĩgũxũ? ¹⁰ Rũ dũcax i pemax, rũ ñuxma rũ ta ngẽma nuxcũmaũgũxũ i Yudíugũcũmagu pexĩama woo Cristuaxũ na peyaxõgũxũ. Erũ penaxaure i ñuxre i ngunexũgũ rũ ñuxre ya tauemacũgũ rũ ñuxre ya taunecũgũ rũ ñuxre i petagũ, erũ nagu perũxĩnũẽ na ngẽmaãcũ Tupanapèxewa tá pimexũ. ¹¹ Rũ ngẽmacèx poraãcũ chaxoegaãẽ, erũ ngũrũãchi natucèxmamare tá nixĩ ga yema puracũ ga petanũwa chaxũxũ. ¹² Pa Chaueneẽgũx, pexũ chacèxũ na chauxrũũ nüxũ perũxoexũ na nagu pexĩxũ i ngẽma Yudíugũarũ mugũ. Erũ ñuxma na Cristuwe charũxũxũ rũ marũ nüxũ charũxo na nagu chixũxũ ga yema mugũ ga ũpa tama nagu pexĩxũ. Rũ dũcax, yexguma noxri petanũwa chayexmagu rũ tama choxũ pexo, rũ ngẽmacèx chanaxwèxe i ñuxma rũ ta chauga pexĩnũẽ. ¹³ Rũ pema rũ marũ nüxũ pecuèx rũ yexguma noxri pemaã

nüxũ chixuxgu ga Tupanaãrũ ore i mexũ, rü yema na chidaawexũgagu nixĩ ga petanũgu charũxáũxũ rü pemaã nüxũ chixuxũ ga Tupanaãrũ ore. ¹⁴ Rü yema daawe ga choxũ yexmaxũ, rü woo pexcèx rü wüxi ga wèx-tümũũ nixĩ, natürũ tama choxũ pexo rü tama choxũ ípetèxüchi. Natürũ meãma choxũ peyaxgũ ñoma wüxi ga Tupanaãrũ orearũ ngeruũ i daxüçũãx chiĩxürũũ. Rü ñoma Ngechuchu ya Cristu chiĩxürũũ, meãma choxũ peyaxgũ. ¹⁵ ¿Natürũ tacü éxna nangupetü namaã ga yema perü taãe ga noxri pexũ yexmaxũ? Erü pemaã nüxũ chixu rü noxri petanüwa chayexmagu rü poraãcü chomaã petaãegü. Rü yexguma chi pexũ natauxchagu, rü pemaã nanguxũgu, rü chi pexetü peyaxu na choxna penaxãxüçèx, yerü yemaãcü poraãcü chomaã petaãegü ga yexguma. ¹⁶ ¿Natürũ tacü pexũ naxüpetü i ñuxmax? ¿Pexcèx rü éxna perü uwanü chixĩ yerü pemaã nüxũ chixu ga Tupanaãrũ ore i aixcüma ixĩxũ? ¹⁷ Rü ngẽma duĩxũgü i pexũ ngúexẽexũ na Yudfugücümagu na pexĩxüçèx, rü pegu narüxĩnüëneta, tama aixcüma tacü rü mexüçèx nadaugü. Erü nümagü rü toxna pexũ nixĩgachixẽchaũ na ngẽmaãcü naga pexĩnüẽxüçèx. ¹⁸ Rü ngẽma togü rü marü name na pegu naxĩnüẽxũ, natürũ nanaxwèxe na perü mexüçèx nadaugüxũ i guxũguma. Rü tama name na petanüwa changẽxmaguxicatama perü mexüçèx na nadaugüxũ i ngẽma togü. ¹⁹ Pa Chauxacügüx, we-naxãrũ ñoma wüxi i mama ngĩxãcümaã nguxnecacürũũ poraãcü pexcèx ngúxũ chinge na aixcüma meã Cristu-axũ peyaxõgüxüçèx rü aixcüma naxçèx na pemaxẽxüçèx. Rü ngẽmaãcü tá chixĩ ñuxmatáta Cristu naxwèxexürũũ

pixĩgü i perü maxũwa. ²⁰ Rü chierü ñuxmatama pexũtawa changẽxmagu na pemaã chidexaxüchixũcèx, rü tama ñuxmarũü pexcèx chanaxümatümarexũcèx. Erü ñuxma rü tama nüxũ chacuèx na ƣacügu pemaã charüxĩnũxũ.

Ore i cuèxruũ i Abráũxũtaxũ ga Agáchiga rü namèxũchi ga Charachiga

²¹ Rü pema na ngẽma Moĩché ümatüxũ i mugütüüwa pegü pengẽxmagüxẽchaũxũ, rü chanaxwèxe i chomaã nüxũ pixu ngoxi aixcüma nüxũ pecuá na ñuxü ñaxũ i ngẽma mugü. ²² Erü ngẽma mugüwa nüxũ tadau rü Abráũ rü nüxũ nayexma ga taxre ga nane. Rü wüxi ga nane rü naxũtaxũ ga Agáwa nüxũ nayexma, rü naĩ ga nane rü namèxũchi ga Charawa nüxũ nayexma. ²³ Rü guma nane ga naxũtaxũwa nüxũ yexmacü, rü nabu yerü yema nixĩ ga norü ngúchaũ ga Abráũ. Natürü guma nane ga namèxũchiwa nüxũ yexmacü, rü nabu yerü yemaãcü inaxuneta ga Tupana. ²⁴⁻²⁵ Rü pemaã nüxũ chixu i ngẽma ore erü ngẽmawa nangẽxma i ƣacü i aixcüma ixĩxũ i pexcèx changoxẽèchaũxũ. Rü yema taxre ga ngexũgü rü taxre i cuèxruũgü nixĩgü na ngẽmawa nüxũ icuáxũcèx na ñuxãcü Tupana duũxũgüxũ rüngũxẽèxũ na naxũtawa nangugüxũcèx. Rü yema nüxĩraũxũ ga norü ngũxẽè nixĩ ga yexguma Chinaĩrũ mèxpúnewa Moĩchéna naxããgu ga norü mugü na naga naxĩnüèxũcèx ga duũxũgü. Rü yema mugü ga Moĩchéna naxãxũ ga Chinaĩwa rü Agá iyixĩ ga norü cuèxruũ. Rü yema nge ga Agá rü naxũtaxũ iyixĩ ga Abráũ rü yemacèx ga ngĩxãcügü rü ngĩxrüũtama togütüüwa nayexmagü rü tama ínanguxũ. Rü yemaãcü ga yema nge rü wüxi i cuèxruũ iyixĩ nachiga i ngẽma

Yudíugü i ñuxma maxëxũ rü ngëma mugüwe rüxixũ. Erü nümagü rü ñuxma rü ta natüüwa nangëxmagü i ngëma mugü ga Moïché yaxuxũ ga mëxpúne ga Chinaí ya Arábí-aanewa ngëxmanewa. Rü ñuxma rü ta ngëma mugügu naxĩ rü tama nüxũ narüxoe. ²⁶⁻²⁸ Natürü yema nge ga Abráũ namëxũchi rü tama Agárüũ iyixĩ. Rü ngíne ga Ichaá rü nabu yerü Tupanaãxũ^ú nayaxõ ga Abráũ ga yexguma Tupana namaã nüxũ ixuxgu rü tá na nüxũ nayexmaxũ ga wúxi ga nane. Rü ñuxma Pa Chaueneëgüx, yixema rü ta tayaxõ i ngëma Tupana tamaã ixunetaxũ. Rü ngëmacèx i ñuxma rü tama ngëma nuxcümaũgüxũ i mugütüüwa tangëxmagü. Rü ngëmaãcü Abráũ namëxũchixacügürüũ tixígü. Rü ngëmaãcü nüxũ tadau na aixcüma Tupana yanguxëëxũ i norü ore ga Abráũ namëxũchichiga ümatüxũ i ñaxũ:

“¡Nataãë, Pa Ngecü i Ngexacücü! ¡Rü curü taãëmaã rüxáixnaxũ woo tagumachiréx na cuxãxãcüxũ! Erü tá cuxãxãcü, rü ngëma ngexũ i cuxütaxũ i cuteaxũ^ú ãxãcüxũärü yexera tá cuxũ nangëxma i cuxacügü”,

ñaxũ. ²⁹ Natürü guma Abráũ nane ga naxütaxüwa nüxũ yexmacü, rü chixri namaxũ namaã ga guma Abráũ nane ga Tupanaärü unetagagu bucü. Rü ngëxgumarüũ ta i ñuxma rü yixema i Tupanaãë i Üünexũgagu tüxũ^ú na nangëxmaxũ i maxũ, rü chixri tamaã nachopetü i ngëma Yudíugü i naxwëxegüxũ na nagu ixixũ i ngëma mugü ga Moïché ümatüxũ. ³⁰ ¿Natürü ñuxũ ñaxũ i Tupanaärü ore i ümatüxüwa? Rü dücax, ngëmawa Abráũmaã nüxũ nixu ga na ngixũ ínatáxüçèx ga naxütaxũ ngínemaã, yerü taxucürüwama yema ngínemaã nayayauxye ga norü

yemaxũ ga namèwxaxũchixũcü ga naneãrũ tá ixĩxũ. ³¹ Rũ ngẽmaãcü, Pa Chaueneẽgũx, rũ nüxũ tadau rũ tama Abrãũ naxũtaxũãcügürũ tixĩgũ, erũ tama ngẽma mugütũwa tangẽxmagũ. Natürũ Abrãũ namèxũchixacügürũ tixĩgũ, erũ Tupanaãrũ unetagagu tüxũ nangẽxma i tórũ maxũ.

5

Meã pegũna pedaugũ na tama wena ngẽma mugütũwa pengẽxmagũxũcèx

¹ Rũ ñuxma ya Cristu rũ marũ tüxũ ínanguxũxẽẽ na tama ngẽma mugütũwa ingẽxmagũxũcèx. Rũ ngẽmacèx name nixĩ i pegũna pedaugũ na tama wena natũwa pegũ pengẽxmagũxẽẽxũcèx i ngẽma mugũ. ² ;Rũ choxũ iperũxĩnũẽ! Rũ choma i Pauru rũ pemaã nüxũ chixu, rũ ngẽxguma chi nagu pexĩxgu na pegũ ípewiechèxmüpéxechiraũxũ na ngẽmaãcü penayaxuxũcèx i perũ maxũ, rũ ngẽxguma ya Cristu rũ chi taxuwama pexũ name. ³ Rũ wena pemaã nüxũ chixu rũ ngẽxũrũũ i yatũ i nügũ íwiechèxmüpéxechiraũchaũxũ na ngẽmaãcü Tupanapéxewa namexũcèx, rũ name nixĩ i nüxna nacuxãchi na taxucürũwa ngẽmaãcü na nayauxãxũ i norũ maxũ ega tama aixcũma naga naxĩnũgu i guxũma i togũ i mugũ. ⁴ Rũ guxãma i pema i nagu rüxĩnũẽxẽ na Tupanapéxewa pimexũ ega nagu pexĩxgu i ngẽma mugũ, rũ pemaã nüxũ chixu rũ marũ Cristuna pixĩgachi i ngẽxgumax. Rũ ngẽxgumarũũ ta pegũ nüxna peyaxũxẽẽ i ngẽma ngechaũ ga noxri Tupana namaã pexũ ngechaũxũ. ⁵ Natürũ Tupanaãẽ i Üünexũ nixĩ i tüxũ rüngũxẽẽxũ na yaxõgũxũcèx. Rũ ngẽmacèx nixĩ i ínanguxẽẽxũ na

Cristugagu Tupanapéxewa imexũ. ⁶ Rũ ngẽmacèx i ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũgũ ixĩgũxũ, rũ nüetama nixĩ ega woo íwíechèxmüpéxechiraũgu rũ éxna tama, erũ tama ngẽma nixĩ i Tupanapéxewa tüxũ mexẽxũ. Rũ ngẽma Tupana naxwèxexũ i ñuxma nixĩ na aixcũma yaxõgũxũ rũ ngẽmaãcü yigũ na ingechaũgũxũ. ⁷ Pema rũ meãma ipenaxũgũ na Cristuwe perũxĩxũ. ¿Rũ texé éxna pexũ nüxũ taxoox na tama naga pexĩnüèxũcèx i norũ ore i aixcũma ixĩxũ? ⁸ Rũ pemaã nüxũ chixu, rũ tama Tupana ga noxri pexcèx cacũ nixĩ ya yima pexũ nüxũ oócũ. ⁹ Rũ name nixĩ i nüxna pecuèxãchie rũ wüxitama i duũxũ i chixexũ üxũ, rũ nanachixexẽ i guxũma i togũ i natanüxũgũ, ñoma wüxi i íraxũ i pãũarũ puxẽerũ rũ wüxi i taxũ i pãũchara ipuxẽxũrũũ nixĩ. ¹⁰ Choma rũ chayaxõ na tórũ Cori tá pexũ rüngũxẽxũ na choma nagu charũxĩnüxũrũũ nagu perũxĩnüèxũcèx. Natürũ Tupana tá nanapoxcu i ngẽma duũxũ i pexũ chixẽãxẽxũ, rũ nüetama nixĩ ega woo texé tixĩgu. ¹¹ Rũ nümaxũ i duũxũgũ rũ chauchiga nidexagũ, rũ nüxũ nixugüe na choma rũ duũxũgũxũ changúexẽxũ na nügũ ínawiũchèxmüpéxechiraũxũcèx rũ mugũ na yanguxẽgũxũcèx na ngẽmaãcü nüxũ nangẽxmaxũcèx i maxũ i taguma gúxũ. Natürũ, Pa Chaueneègũx, rũ ngẽxguma chi ngẽmaãcü duũxũgũxũ changúexẽègu, rũ tãũ chima chowe ningẽxũtanũ i Yudũgũ, erũ tãũ chima naãewa nangux i ngẽma ore i nüxũ chixuxũ nachiga ya Cristu ga curuchagu taxcèx yucũ. ¹² Natürũ ngẽma duũxũgũ i pexũ chixẽãgũxũ rũ pexũ ucuxègũxũ na pegũ ípewiũchèxmüpéxechiraũxũcèx, rũ ¿tüxcũũ éxna i nümagũ i tãũ noxtacũma nügũ yacaugüpüxücharexegũxũ

ta? ¹³ Natürü pemax, Pa Chaueneëgüx, rü Tupana pexcèx naca na ngēma mugüna ípenguxüxcèx. Natürü ñuxma na nüxna ípenguxüxü, rü tama name i ngēmacèx pexeneärü ngúchaũ pexügü. Natürü name nixĩ na pegü pengechaũgüxü rü ngēmaäcü pegü perüngüxëëgüxü i wüxichigü. ¹⁴ Erü guxüma i Tupanaärü mugü rü wüxi i muwatama nangox rü ñanagürü:

“¡Rü nüxü nangechaũ i cumücü na cugütama cungechaũxürüü!”

ñanagürü. ¹⁵ Natürü name nixĩ i pexuãëgü erü ngëxguma chi pegümaã penuëgu rü pegüchi pexaiegu, rü ngürüächi tá pegü pewoone rü tá ipeyanaxoxëë i Tupanaärü ore i pewa ngëxmaxü.

Ngēma taxüneärü ngúchaũ rü tama Tupanaãë i Üünexüärü ngúchaũmaã nawüxigu

¹⁶ Pemaã nüxü chixu, rü name nixĩ i Tupanaãë i Üünexü naxwëxexüäcüma pemaxë. Rü ngëxguma ngēmaäcü pemaxëgu, rü täütáma pexeneärü ngúchaũ pexügü. ¹⁷ Erü ngēma taxüneärü ngúchaũ rü tama Tupanaãë i Üünexüärü ngúchaũmaã nawüxigu. Rü ngēma Tupanaãxë i Üünexüärü ngúchaũ rü tama taxüneärü ngúchaũmaã nawüxigu. Erü ngēma taxre i ngúchaũgü, rü nügüchi naxaie erü wüxichigü i ngēma rü tamaã inacuáxchaũ. Rü ngēmacèx i pema rü taxucürüwa penaxü i ngēma pematama penaxwëxexü. ¹⁸ Natürü ngëxguma Tupanaãë i Üünexü pemaã icuëxgux, rü marü tama ngēma nuxcümaũgüxü i mugütüüwa pengëxmagü. ¹⁹ Rü meãma nangox na ñuxäcü namaxëxü i ngēma duüxügü i naxüneärü ngúchaũ ügüxü, rü naĩ i ngemaã maxëxü, rü airugürüümare ixügüxü. Rü

tama naxāneē na ʔacü rü chixexũ naxügüxũ. ²⁰ Rü tupananetachicünèxāgüxũ nicuèxüũgü, rü nayuüe rü nangóxwèxegü, rü aigu narüxĩnüē, rü nachoxũgawèxegü, rü togüchi naxaie norü ngẽmaxũgücèx, rü nanuxwèxegü, rü duũxũgüxũ naxucuxègü na to i ngxèētaegu naxĩxũcèx, rü ngẽmaācü nayatoye i duũxũgü na tama wüxigu naxĩnüèxũcèx. ²¹ Rü togüarü ngẽmaxũgücèx nixāxāchigü, rü nangāxèwèxegü, rü peta naxügüecha, rü nanaxügü i muxũma i togü i chixexũgü i ngẽxgumarüũ ixĩxũ. Rü ngẽmacèx, wena pemaã nüxũ chixu rü guxũma i ngẽma duũxũgü i ngẽmaācü maxèxũ, rü nataxütāma i nachica i ngextá Tupana āèxgacü íyĩxũwa. ²² Natürü ngẽxguma Tupanaāē i Üünexũ tamaã icuèxgu, rü nüma nixĩ i tüxũ nangũxèèxũ na yigü ingechaũgüxũcèx, rü itaēègüxũcèx, rü meã yigümaã imaxèxũcèx, rü yaxna namaã ixĩnüèxũcèx i togü, rü togümaã imecümagüxũcèx, rü togüxũ rüngũxèègüxũcèx, rü aixcüma yanguxèèxũcèx i ngẽma nüxũ ixuxũ. ²³ Rü ngẽxgumarüũ ta Naāē i Üünexũ tüxũ narüngũxèē na tama chixexũmaã nataeguxèèxũcèx ega togü chixexũ tamaã üxgux. Rü tüxũ narüngũxèē na meãma yigünatama idauxũcèx na tama chixexũgu iyixũcèx. Rü nataxuma i mugü i nachuxuxũ na naxüxũ i ngẽma mexügü. ²⁴ Rü ngẽma duũxũgü i aixcüma Ngechuchu ya Cristuarü duũxũgü ixĩgüxũ, rü marü nüxũ narüxoe ga yema nuxcümaũxũ ga norü maxũ ga chixexũ, rü yema naxũneārü ngúchaũgü ga chixexũ, rü guxũma ga ʔacü ga to ga ngúchaũ ga tama mexũ. ²⁵ Rü ñuxma na Tupanaāē i Üünexũ tüxna naxāxũ i tórü maxũ, rü name nixĩ i nüma tórü maxũmaã na inacuáxũ. ²⁶ Rü tama name i yigü ítarüta rü togümaã tanuaē, rü bai na ʔacücèx ixāxāchixũ.

6

Name nixĩ i guxãma i pema rü pegü perüngũxêêgü i wüxichigü

¹ Pa Chaueneêgüx, ngëxguma chi texéxũ pedèuxgu na ÷acü rü chixexũgu tanguxũ, rü pema na Tupanaãe i Üünexũ naxwèxexũãcüma na pemaxëxũ, rü name nixĩ i tüxũ pengechaũãcüma tüxũ perüngũxêê na ita-yarüwéxãchixũcèx. ¡Natürü pexuãêgü i wüxichigü, na tama pema rü ta nagu peyixũcèx i ngëma chixexũ!

² ¡Rü pegü perüngũxêêgü i ngëxguma texé petaniwa guxchaxũgü tüxũ ngëxmagu! Erü ngëxguma ngëmaãcü pegü perüngũxêêgu, rü ngëmaãcü tá peyanguxêê i ngëma Cristu pexũ muxũ. ³ Rü ngëxguma texé nagu rüxĩnügu na wüxi i ÷acü tixĩxũ, rü tügütama tawomüxêê, erü Tupanapéxewa rü taxuũmachiréx tixĩ. ⁴ Rü ngëmacèx i wüxichigü, rü name nixĩ i tügüarü maxütama tangugü. Rü ngëxguma namexgu i tümaãrü maxũ, rü tügümaã tátama tataãe, rü taxucèxma tüxcüũ togüarü maxüwa tügü tangugüarü maxũãx. ⁵ Erü tanaxwèxe ya wüxichigü na tümaãrü maxünatama tadauxũ i Tupanapéxewa.

⁶ Rü yíxema nayaxuxe i nguxêêtae i Tupanaãrü orewa rü name nixĩ na tümaãrü nguxêêruũmaã tangauxũ i gúxũ i tümaãrü ngëmaxũgü. ⁷ ¡Rü pexuãêgü na tama ípetüexũcèx i perü maxüwa! Erü taxucürüwa texé Tupanaxũ tawomüxêê. Rü yíxema chixexũ úxe, rü chixexũ tá tayaxu. Rü yíxema mexũ úxe, rü mexũ tá nixĩ i tayaxuxũ. ⁸ Rü yíxema tümaxüneãrü ngúchaũ úxe, rü ngëma tümaxüneãrü ngúchaũ rü tá yuwa tüxũ naga. Natürü yíxema Tupanaãe i Üünexũãrü ngúchaũ úxe, rü ngëma Tupanaãe i Üünexüwa tá tanayaxu i maxũ

i taguma gúxũ. ⁹ Rũ ngẽmacèx tama name na nũxũ rüchauexũ na mexũ ixüexũ. Erũ ngẽxguma chi tama nũxũ rüchauegu, rü düxwa mexũ tá tayaxu i Tupanaxütawa. ¹⁰ Rũ ngẽmacèx ngẽxguma tüxũ nangẽxmagu na tacü-maã togüxũ rüngüxẽxũ, rü name nixĩ i guxãxũma tarüngüxẽẽ. Natürü yexera tanaxwèxegü na nũxũ rüngüxẽegüxũ i ngẽma taeneegü rü taeyèxgü i yaxögüxũ.

Paurü rü nũxũ narümoxẽ ga yema yaxögüxũ, rü nayax-ucüxègü

¹¹ Rũ nuã tá ichanaxügü na chomaxũchima choxméxmaã pexcèx chanaxümatüxũ i ñaã popera. ;Rũ dücax, nũxũ pedèux i ngẽma choma chaxümatüxũ na ñuxäcü natamatüxũ! ¹² Rũ ngẽma Yudíugü i pexũ ngüxẽxũ na pegü ípewiechèxmüpéxechiraügüxücèx, rü ngẽmaäcü pexũ namu erũ nanataãèxèegüchaũ i ngẽma togü i Yudíugü na tama naxchi naxaixücèx nagagu na Ngechuchu ya Cristu ga curuchagu yucüaxũ na yaxögüãxũ. ¹³ Erũ woo i nümagü na ínawiũchèxmüpéxechiraũxũ, rü tama nayanguxèẽ i guxũma i mugü. Natürü nümagü rü nanaxwèxegü na pegü ípewiũchèxmüpéxechiraũxũ, na yixcama nügü yacuèxüügüxücèx rü togü i Yudíugümaã nũxũ na yaxuxücèx na pema rü ta naxrüũ nagu pexĩxũ i ngẽma nuxcümaügüxũ i mugü. ¹⁴ Natürü i choma rü chaugü chicuèxüũ erũ nũxũ chayaxõ ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ga curuchagu yucü. Rũ ngẽmacèxicatama nixĩ i chaugü chicuèxüũxũ. Rũ ñuxma na Cristu ga curuchagu yucüaxũ chayaxõxũ, rü marü tama nagu charüxĩnü i ñoma i naãne rü norü ngẽmaxũgü. Rũ ngẽxgumarüũ

ta i ñoma i naãne rü marü tama choxũ nacuáxchaũ.
¹⁵ Erü ngëxguma Ngechuchu ya Cristuarü duũxũgü
 ixĩgũgu, rü Tupanapëxewa rü taxuũma nixĩ i ngẽma
 na íwiechèxmüpéxechiraũxũ rü éxna tama. Natürü
 ngẽma aixcũma napëxewa mexũ nixĩ na naxũchicũxũ
 i tórü maxũ na ngexwacaxũxũ i duũxũgü ixĩgũxũcèx.
¹⁶ Rü Tupanana naxcèx chaca na pexũ nataãxèxègũxũcèx
 rü nüxũ pengechaũtümũgũxũcèx i guxãma i pema i
 aixcũma yanguxèègũxe i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ, rü
 guxãma ya yíxema aixcũma Tupanaãrü duũxũgü ixĩgũxe.
¹⁷ Rü ñuxmawena rü tama chanaxwèxe na texé tacü rü
 guxchaxũgü choxna ãxũ. Erü choma rü aixcũma tórü
 Cori ya Ngechuchuarü duũxũ chixĩ. Rü ngẽma chorü
 oxrigüchica i chowa ngëxmagũxũwa nüxũ pecuèx na
 aixcũma yíxũ i ngẽma. ¹⁸ Pa Chaueneègũx, chanaxwèxe
 i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexũ narüngũxèè i
 guxãma i pemax. Rü ngẽmaãcü yĩ.

Rü nuãma pexna,
 Pauru

Tupanaarü Ore i Tóriu Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga
New Testament in Ticuna (PE:tca:Ticuna)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ticuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ticuna

tca

Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ticuna

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective

copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 28 May 2022

9d5dc22a-30be-5d26-85a9-76047f4c89e6